

Завдання:

В угіддях мисливського господарства «Тур» (Чернівецька обл.) зареєстровано олені, козуль, диких свиней і зайці. Розрахувати необхідну кількість біотехнічних споруд для звірів в угіддях мисливського господарства.

Контрольні питання:

1. Назвати біотехнічні споруди, які використовуються в мисливському господарстві.
2. Назвати основні типи годівниць.
3. Назвати основні типи солонців.
4. Для яких птахів влаштовують гальковища та пурхалища?
5. Призначення гальковищ.
6. Призначення пурхалищ.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 11

РОЗРАХУНОК ПОТРЕБИ КОРМІВ ТА НОРМИ ВИДАЧІ ЇХ ДЛЯ ОСНОВНИХ ВИДІВ МИСЛИВСЬКИХ ТВАРИН.

Мета роботи: ознайомитися з основними кормами для підгодівлі мисливських звірів; вміти заготовити віники; розрахувати необхідну кількість кормів для потреб господарства.

Обладнання та матеріали: рослини для формування кормових віників; шпагат; мотузка; розчин кухонної солі; матеріали таксації мисливських звірів; Настанови з упорядкування мисливських угідь.

Сіно. Підгодівля диких тварин сіном – традиційний біотехнічний захід. Заготівлю сіна для диких тварин проводять в звичайні для сінокоосу терміни на лісових галявинах, сіножатях. При заготівлі трав'яних кормів потрібно звертати увагу на висоту скошування: низьких трав – 5 см від поверхні ґрунту, а високих – 6-7 см. Згрібати висушене сіно необхідно обережно, щоб не втратити його суцвіт, молодого листя, які багаті поживними речовинами. Крім природних кормів для підгодівлі тварин вирощують різні однорічні та багаторічні кормові культури: озимі жито і пшеницю, горох, яра та озима віка, рис озерний, конюшини, топінамбур, кормова капуста, кукурудза та ін. Перспективним є вирощування на невжитках багаторічних кормових культур, які відзначаються високою врожайністю зеленої маси та малою нормою висіву.

Зберігають висушене сіно у копицях та скиртах. Недосушене сіно при скиртуванні підсолюють із розрахунку 3-5 кг на 1 ц сіна, конюшинове сіно – 10 кг солі на 1 т.

Віники. Підгодівля тварин гілковими кормами у вигляді віників, є одним

з найбільш масових біотехнічних заходів. Заготовляють віники із пагонів (з листками) деревно-чагарникових порід, які найбільше поїдаються ратичними та зайцеподібними, а саме: ясеня, верби, осики, горобини, яблуні, груші лісової, крушини та ін. (табл. 9). Їх слід заготовляти в період, коли вони мають найбільший вміст поживних речовин, зокрема сирого протеїну. Вміст сирого протеїну в деревно-чагарникових рослин сягає максимуму в період масового розвитку листової поверхні. Отже, заготовляти корми слід на ранніх стадіях розвитку рослин, в основному з 15 червня до 15 липня, а інколи і раніше, залежно від природних умов.

Обов'язковою умовою одержання високоякісних кормів є суворе дотримання технології їх заготівлі. Зокрема, серед деревно-чагарникових рослин для зрізування потрібно відбирати добре розвинуті повністю вкриті листям пагони. Зрізаються гілки діаметром 0,5 см. В'яжуть віники мотузкою, шпагатом або ликом, але не дротом. Сушити їх рекомендується в затінку. Під час сушіння їх декілька раз обприскують 5-6% – ним розчином кухонної солі. Висушені пагони з листям обережно складають, або підвішують, у сухих кормосховищах та зберігають для підгодівлі тварин взимку.

Крім деревних порід, для віників використовують пагони малини, кропиви, топінамбура, кукурудзи. Віники із топінамбура спочатку 3 дні прив'ялюють, а потім сушать в тіні.

Силос є ефективним кормом для підгодівлі мисливських тварин, особливо ратичних. Склад силосу і технологія його приготування, залежить від місцевих умов: кліматичних, економічних, організаційних. Практикують силос різного складу. Найчастіше використовують наступну суміш: топінамбур – 6,5 кг, люпин – 5 кг, лукові трави – 5 кг; або 40 % мішанки (вика, горох, овес), 10 % чорниці, 5 % ялини, 15 % стебел малини і ожини, 30 % листків лісових дерев. До силосу додають сіль, мелісу: до 5 м³ – 20 кг солі і 100 кг меліси. Період заготівлі: бобових – початок утворення бобів, зернових – стадія молочної зрілості, трав – утворення бутонів. Силосування проводять у траншеях, в силосховищах, або безпосередньо на кормових галявинах в угіддях. Використовується силос з грудня місяця. Він має виннокислий смак і добре поїдається дикою свинею, козулею, лосем, зайцем.

Сінаж – корм, приготовлений особливим способом консервування трав, при якому скошені трави підсушують до 50-55 % вологості, а потім складають в умовах, виключаючи доступ повітря. Сінаж на відміну від силосу – прісний корм, його кислотність коливається в межах 4,5-5,0 одиниць В ньому майже повністю зберігаються цукри, тоді як у силосі вони перетворюються в органічні кислоти.

Відносне поїдання рослин мисливськими звірами та птахами

Види рослин	Мисливські тварини									
	лось	дика свиня	олені	козуля	заєць-біляк	заєць-русак	бобер, ондатра	дичина		
								борова	польова	водоплавна
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Водно-болотяні рослини										
Аїр звичайний	2	1	2	1			2			
Бобівник трилистий	3	1	2				3			3
Гірчак земноводний	1	1			1	1	3	1		3
Куга озерна	1	2			1		3	1		3
Очеретянка звичайна	2	1	2	2	1	1	3	1		3
Глечики жовті	2	1					3			2
Латаття біле	2	1					3			2
Пташине просо			2	3	3	3	1	3	3	3
Рис однорічний	2						3			3
Рис багаторічний	1	2					3			1
Ряска мала							1			3
Стрілолист звичайний	2	1					3			3
Тілоріз алоєвидний	2	1					3			2
Очерет звичайний	2	2					3			2
Хвощ річковий	3	2	2			1	3	1	1	3
Елодея канадська	1		1				3			3
Дерева та чагарники										
Береза повисла	2		2	2	3	1	2	3		
Дуб червоний	2	3	3	3	2	2	2	2	1	1
Верби	3	2	3	3	3	3	3	2	1	
Вільха	1	1	1	1	1	1	2	2	1	
Горобина	3	2	3	3	3	2	3	3	3	1
Калина	2	1	3	2	1	1	2	3		
Ліщина	2	3	3	3	2	1	2	2		
Малина лісова	2	1	3	2	1	1	2	3		
Обліпіха	3	1		2	1	1		3	1	
Осика	3	1	3	2	3	3	3	3		
Смородина чорна	2	2	2	2	2	3	2	2	2	
Сосна	3	1	2	1						
Тополя	3		3	2	3	3	3	1		
Черемха звичайна	2	1	2	2	3	2	2	2	2	
Ягідні рослини										
Брусниця	1	3	2	2	1			3		

Буяхи	1	1	1	1	2	1	1	3		2
Журавлина	1							3		1
Суниця		2	2	1	1					
Чорниця	1	2	2	2	2			3		
Полюві рослини										
Вика посівна	2	2	3	3	3	3		3	3	2
Гірчак Вейриха		1	3	1	3	1		1	1	
Горох кормовий	2	3	3	2	3	3		3	3	2
Горошок мишачий		2	3	2	3	3	1	2	2	2
Капуста кормова	3	3	3	2	3	3	1		3	
Картопля	1	3	2	2	1	1				
Конюшина лучна	1	1	3	3	3	3			3	
Конюшина гібридна	1	1	3	3	3	3			3	
Кукурудза	2	3	3	3	3	3			3	1
Люпин жовтий	1	2	3	2	3	3			2	
Люцерна жовта	1	2	3	2	3	3			2	
Овес посівний	2	3	3	3	3	3	1	3	3	2
Костриця лучна		1	2	2	3	3		1	1	
Буряк кормовий	1	3	3	1	3	3			1	
Топінамбур	1	3	3	2	2	3		2	2	
Чина посівна	1	3	3	3	3	3		3	3	

Примітка: 1 - рослини, які мало використовуються тваринами; 2 - рослини, другорядні в кормовому балансі; 3 - рослини, важливі в кормовому балансі.

В порівнянні з силосом сінаж містить у два рази більше протеїну, жиру, безазотистих речовин. Технологія закладки сінажу зводиться до наступного. Скошену траву підв'ялюють та згрібають у валки, неодноразово перевертаючи і доводять до 45-50 % вологості. Сінаж закладають двома способами: в земляні не облицьовані траншеї та в наземні кургани (насипи). Необхідний ступінь трамбування досягається використанням гусеничних тракторів, герметизація забезпечується також вкривання зверху шаром ґрунту товщиною до 50 см. За нормальних умов сінаж дозріває впродовж 3-4 місяців і має температуру 14- 17 °С, при викладці його охоче поїдають олень, дика свиня, козуля і навіть лось.

Зимова підгодівля мисливських тварин повинна бути спрямована на заготівлю певного запасу кормів з метою не годування тварин, а використання його у екстремальних умовах для рятування тварин від голоду (глибокий сніговий покрив, різка зміна температур, ожеледиця тощо). Необхідну кількість кормів для мисливських тварин на період їх підгодівлі подано в таблиці 10.

Для розрахунку кількості кормів, які необхідні в зимовий період, приймається (в середньому) сезон підгодівлі строком на 100 діб (з 1 листопада по 15 лютого). Тривалість сезону підгодівлі, а також початок і закінчення його,

визначається користувачем мисливських угідь в залежності від конкретних кліматичних умов.

Умовно сезон годівлі ділиться на три періоди – з 1 листопада по 30 листопада (30 діб), коли викладається 25 % добової норми кормів; другий період з 1 по 30 грудня (30 діб) – викладається 50 % добової норми кормів; третій період – з 1 січня по 10 лютого (40 діб) – викладається повна добова норма.

Приклад. В мисливському господарстві «Сколе» станом на 1.01.2005 р. зареєстровано 81 олень, 130 козуль. Розрахувати необхідну кількість сіна для звірів на весь підгодовувальний період.

Необхідну кількість кормів в мисливському господарстві розраховуємо згідно формули:

$$N = n \times d,$$

де: N – кількість кормів, кг;

n – кількість звірів певного виду в господарстві, особин;

d – потреба корму для одної тварини на весь підгодовувальний період.

Таблиця 2

Норми заготівлі кормів і солі для однієї тварини на весь підгодовувальний період

Види кормів	Од. виміру	Види тварин			
		Олень	Козуля	Дика свиня	Заєць- русак
Сіно лісове, викове	кг	40	10	-	1
Сінаж (силос)	кг	30	10	40	2
Віники із листяних порід	шт.	50	20	-	-
Снопки зернові	шт.	-	-	-	5
Зерно, комбікорм, зернові відходи, овес, ячмінь та ін.	кг	20	15	30	-
Кукурудза в качанах		40	20	80	2
Коренеплоди	кг	60	30	100	2
Сіль	кг	0,5	0,5	-	0,5

На основі даних табл. 2 та чисельності звірів встановлюємо, що для оленів необхідно заготувати 3240 кг, для козуль – 1300 кг сіна.

Завдання:

В мисливському господарстві ДП «Вінницька ЛНДС» станом на 1.01.2013 р. ___диких свиней, ___олень, ___козуль і ___зайців. Розрахувати необхідну кількість сіна для козуль та зайців і кількість кукурудзи і коренеплодів для свиней на весь підгодовувальний період.

Контрольні запитання:

1. Назвати корми, які використовують для підгодівлі мисливських тварин в мисливському господарстві.
2. Термін підгодівлі звірів в мисливському господарстві.
3. Назвати норми заготівлі кормів для оленя на весь підгодівельний період.
4. Назвати норми заготівлі кормів для дикої свині на весь підгодівельний період.